

De ondervinding van de laatste jaren heeft het oordeel van deskundigen gevestigd, dat, bij behoorlijke doorstromingswijdte, eene brug, op een geschikt punt eener rivier aangelegd, geene opstuwung van water zal veroorzaken, en dat uit dien hoofde verhooging der dijken boven de brug niet noodig is.

Art. 14. Wegens de aansluiting van den spoorweg van Harlingen met Hannover is een tractaat gesloten, dat, na ratificatie, aan de Kamer zal worden medegedeeld.

De verbinding zal plaats hebben van Nieuwe Schans over Bunde en Weener naar het station Ihrhove van de Hannoversche Westbaan.

Over de vooruitzichten op het min of meer spoedig tot stand komen van den spoorweg op Hannoversch grondgebied deelde de ondergetekende aan de Tweede Kamer zijne gedachten mede op den 10den en 12den December.

Art. 15. Het is den ondergetekende geheel onbewust dat bij den aankoop voor de lijn Zutphen-Grenzen, meer dan voor eenige andere lijn, vertraging heeft plaats gehad, die hetzij aan de ambtenaren hetzij aan de onteigeningswet ware toe te schrijven. De eenige bekende vertraging is die, veroorzaakt door eigenaren, die niet tot minnelijken afstand waren te bewegen.

Intusschen is de aankoop in der minne afgelopen, en de geregte onteigening aangevangen, en althans wat Gelderland betreft reeds ver gevorderd.

Art. 18. Een ontwerp voor den spoorweg van Goes en de werken op Walcheren is gereed en wordt onderzocht. Dat onderzoek afgelopen zijnde, zal een voorstel voor den overgang van het Sloe aan de wetgevende magt worden gedaan.

Art. 21. Gelijk aan de Tweede Kamer werd medegedeeld, bestaat er uitzicht, dat voor de rigting ter verbinding van Willemsdorp met Rotterdam spoedig eene beslissing zal kunnen genomen worden.

's Gravenhage, den 24sten December 1864.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE."

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend dit antwoord te zamen met de aanmerkingen der Afdelingen aan de Vergadering te moeten mededeelen.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs, den 27sten December 1864.

JOOST VAN VOLLENHOVEN.
VAN RHEMEN VAN RHEMENSCHUIZEN.
VAN ANDRINGA DE KEMPENAEER.
VAN SWINDEREN.

VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het wets-ontwerp tot vaststelling van hoofdstuk X der Staatsbegroting voor 1865 en van de Wet op de Middelen.

HOOFDSTUK X.

Onvoorziene uitgaven.

Tegen dit hoofdstuk zijn geene bedenkingen gemaakt.

WET OP DE MIDDELEN.

1. Bij het onderzoek van de voorgedragen middelen tot dekking der uitgaven voor het dienstjaar 1865 werden de drie navolgende punten besproken:

a. het brengen onder de middelen voor 1865 van de koloniale batige sloten der beide dienstjaren 1864 en 1865;

b. de vorm waarin de bijdragen van Neerlandsch Indie aan de middelen tot dekking van 's Rijks uitgaven zijn toegevoegd;

c. de plannen der Regering tot wijziging van het belastingstelsel.

Intusschen waren deze drie punten niet in al de afdelingen behandeld bij het onderzoek van de Wet op de Middelen; maar had men zich aldaar voorbehouden bij de algemeene beschouwingen over de geheele begroting daarvan te gewagen, als meer eigenaardig behorende tot de algemeene beginselen van regeringsbeleid.

Met het oog op dit verschil in de wijze van behandeling, ten gevolge waarvan het gevoelen van de leden der Eerste Kamer over deze drie belangrijke punten, deels in het Verslag over de Middelen, deels in de algemeene beschouwingen zou moeten gezocht worden, heeft de Commissie van Rapporteurs gemeend, eene breedvoerige ontwikkeling dier drie punten niet in dit verslag te moeten opnemen, ten einde de meer opzettelijke behandeling daarvan, in zijn geheel, voor de algemeene beschouwingen zou bewaard blijven.

De Commissie bepaalt zich dan ook tot de mededeeling, dat in de afdelingen, in welke de drie bovengenoemde punten bij de Middelen zijn behandeld, de denkbeelden over het eerste punt uiteen liepen. Terwijl eenigen de opname der beide batige sloten goedkeurden, opdat daardoor zooveel geld als slechts mogelijk zou zijn tot schulddelging voor de Regering beschikbaar zij en het renteloos liggen van aanzienlijke sommen worde voorkomen, waren er anderen, die, hoewel zij bij die opname berustten, toch hunne onverdeelde goedkeuring daaraan niet schonken. Enkel en gaven echter bepaald hunne afkeuring te kennen over deze handelwijze, omdat zij het batig slot van 1865 nog als een onzekeren post beschouwden en de amortisatie dien ten gevolge ook onzeker wordt gemaakt. Dezen hadden liever voor buitengewone amortisatie afzonderlijke wetsvoordragten te gemoet gezien, naar mate fondsen daartoe beschikbaar zouden komen.

De vorm, waarin de bijdragen van Neerlandsch Indie aan de middelen tot dekking der uitgaven voor 1865 zijn toegevoegd, kwam aan sommigen als niet van een overwegend gewigt voor, maar anderen hechtten daaraan veel meer belang. Het gevoelen dezer laatsten was, dat het insmelten van den rentepost van f 9 800 000 onder het koloniaal batig slot niet genoegzaam geregtvaardigd wordt door de bewering, dat het behoud niets dan een nuttelooze omslag is. In eene andere afdeling werden de gevoelens over den nieuw aangenomen vorm met meer nadruk medegedeeld. Daar toch werd hij nagenoeg algemeen afgekeurd. Wel verre dat het behoud van den rentepost een nuttelooze omslag was en op eene fictie berustte, begrepen die leden vooreerst dat het fictive dier rente nog moet bewezen worden; en ten andere dat het van het hoogste belang is, met het oog op eventualiteiten van later tijd, om het begrip eener gevestigde koloniale schuld niet prijs te geven. Sommigen hechtten daaraan zóó groot gewigt, dat zij deze Wet op de Middelen niet zouden goedkeuren, dan onder uitdrukkelijk protest tegen dezen vorm en onder voorbehoud voor de toekomst. Enkel en gaven zelfs te kennen, dat zij alleen op grond hunner bezwaren tegen de weglating van den rentepost en tegen den vorm waarin de bijdragen van Neerlandsch Indie hier voorkomen, waarschijnlijk hunne goedkeurende stem aan dit wetsontwerp zouden onthouden.

Wat nu betreft de beschouwingen over het derde punt, de plannen der Regering omtrent eene wijziging in het belastingstelsel, daarvoor wordt, zoo als gezegd is, door de Commissie van Rapporteurs verwezen naar de algemeene beschouwingen over de begroting voor 1865. Zij acht zich evenwel verplicht hier mede te deelen, dat in ééne afdeling eenige leden verklaard hebben, dat zij, door het aannemen van het wet-ontwerp op de Middelen, niet geacht willen worden de Regering te ondersteunen in hare voornemens, voor zooverre die thans bekend zijn, tot wijziging van het belastingstelsel.

2. *Art. 1 a.* Eenige leden, niet voldaan met de tot hiertoe door den Minister gegeven inlichtingen, vroegen welke de voornemens zijn der Regering ten aanzien van het op nieuw indienen van een wets-ontwerp tot regeling der grondbelasting in Limburg.

3. *Art. 2.* Enkele leden bestreden het voortdurend heffen van tolgeden op de rijkswegen, als belemmerend voor het vrije verkeer en de belangen van landbouw en nijverheid. Zij wezen op de onkosten, welke aan die heffing verbonden zijn, door welke een goed deel der voordeelen voor den Staat verloren gaan, en op de wenschelijkheid, dat het transport over de landwegen, in dit opzigt, niet achtersta aan dat over de waterwegen.

Anderen konden zich niet met dat gevoelen vereenigen en voerden daartegen aan, dat men te veel de zwarigheden uit het oog verliest, welke aan eene afschaffing der rijkstollen zijn verbonden.

Nadat deze bedenkingen aan de Regering waren medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

„De ondergeteekende heeft de eer, naar aanleiding van hetgeen in sommige afdeelingen is besproken, het navolgende daarop in antwoord te doen strekken:

1°. De opname van twee koloniale batige sloten onder de Middelen van 1865 is het gevolg, deels van de wenschelijkheid om minder geld renteloos in de schatkist te hebben, en deels van het beginsel neêrgelegd in art. 4 van de Indische comptaliteitswet. Vooral bij de behandeling van de begroting voor 1864 werd er in de andere Kamer met kracht op aangedrongen, om naar een middel om te zien, ten einde door de groote kapitalen, in de schatkist voorhanden, meer schuld te amortiseren en daardoor onzen rentelast te verminderen, en om, zoo noodig, terug te komen op het beginsel, voor het eerst in toepassing gebragt in 1859, om namelijk voor een deel slechts te rekenen op de koloniale baten van het jaar waarover onze Staatsbegroting liep. De ondergeteekende deelde in de wenschelijkheid om terug te komen op het beginsel van 1859, omdat daardoor, op zeer eenvoudige wijze, een deel der voorhanden gelden zoude kunnen worden aangewend tot amortisatie van schuld. Hij wilde echter afwachten de behandeling en aanneming der Indische comptaliteitswet, om te zien welk stelsel te dien opzichte zou worden gevestigd. Toen nu bij art. 4 dier wet het stelsel der toekomstige bijdragen was aangenomen, meende de ondergeteekende in den geest der Vertegenwoordiging te handelen, door reeds dadelijk de vruchten daarvan te plukken en daarmee niet te wachten tot de invoering van de Indische comptaliteitswet. Van daar de opname onder de Middelen van de vermoedelijke koloniale bijdragen voor 1865.

Dat die bijdragen, zoo als enkele leden meenen, als een zoo onzekere post zouden te beschouwen zijn en dat dien ten gevolge de amortisatie ook onzeker wordt gemaakt, kan niet worden toegegeven. Vooreerst mag worden herinnerd, dat slechts op ruim 8 millioen meer wordt gerekend dan naar de gewone wijze het geval zou geweest zijn. In de tweede plaats neemt de ondergeteekende de vrijheid te verwijzen naar de schriftelijke en mondelinge berekeningen, die aan de Tweede Kamer zijn medegedeeld, en die de veronderstelling wettigen, dat het geraamde cijfer volkomen zal worden verkregen. En eindelijk is bij de beantwoording van het verslag der Kamer op hoofdstuk VII A de reden opgegeven, waarom de amortisatie verzekerd is, zelfs al mogt, tegen alle verwachting, het geraamde cijfer der koloniale bijdragen niet worden bereikt. Daarenboven zal men omtrent het cijfer der koloniale bijdragen tamelijke zekerheid hebben alvorens de gansche som, voor amortisatie aangewezen, zal zijn uitgeput.

De vorm waarin die bijdragen voorkwamen en speciaal het weglaten van den zoogenoemden rentepost van f 9 800 000 vond bedenking. Na al hetgeen, zoowel in deze als in de andere Kamer, herhaaldelijk over dezen post is voorgevallen; nadat het fictive daarvan, door menig bevoegd beoordeelaar is in het licht gesteld, had de ondergeteekende niet verwacht, dat sommigen aan dien post nog zoo veel gewigt zouden hechten, als volgens het verslag het geval blijkt te zijn. De ondergeteekende zou waarlijk niet weten, wat hij tot verdediging van dien post zou aanvoeren, indien hij op de begroting gebleven ware. Eene gevestigde koloniale schuld, zoo als sommigen schijnen te meenen, is het niet. Verreweg het grootste gedeelte van de schuld, daargesteld bij de wet van 24 April 1836 (*Staatsblad* n°. 11) als vergoeding van de lasten, vroeger voor de overzeesche bezittingen gedragen, is niet uitgegeven, en wat er van is uitgegeven, heeft zich, bij de conversien van 1844, voor een gedeelte opgelost in onze nationale schuld, en is voor een ander deel in de 4 pcts. Oost-Indische schuld blijven voortbestaan, waarvan het overblijvende krachtens de wet van 6 Julij 1863 (*Staatsblad* n°. 114) is afgelost. Bedenkt men nu daarbij, dat zelfs die aflossing, voor een groot deel, heeft plaats gehad door den invloed der koloniale baten, en dat de groote vermindering onzer nationale schuld uit dezelfde bron is voortgekomen, dan schijnt

het begrip eener gevestigde koloniale schuld niet wel vast te houden; dan verliest de wet van 1836 hare beteekenis, zelfs al neemt men aan, dat aan die wet volledige uitvoering is gegeven. Naar de meening van den ondergeteekende moet ook de Wet op Middelen waarheid zijn, en behoort elke post, die daarop voorkomt, een zuiveren, vasten grondslag te hebben. Door den zoogenoemden rentepost van f 9 800 000 bevat de Wet op de Middelen geene volledige waarheid, en de grondslag waarop die post rust is zoo onzuiver en onvast, dat hij niet bestand is zelfs tegen eene oppervlakkige beschouwing.

De verklaring van enkele leden ééner afdeeling, dat de aanneming van de Wet op de Middelen niet in zich sluit eene ondersteuning van de Regering in hare voornemens, voor zoover die thans bekend zijn, tot wijziging van het belastingstelsel, neemt de Regering gaarne aan. Het kan van geen lid der Kamer worden verwacht of verlangd, dat hij, zonder rijp onderzoek en zonder de Regering nader te hebben gehoord, een bepaald oordeel over deze voorstellen uitspreke.

2. *Art. 1a.* De Regering heeft herhaaldelijk hare voornemens te kennen gegeven met betrekking tot de regeling der grondbelasting in Limburg. Zij kan dus niet anders doen dan herhalen, dat het haar voornemen blijft, die regeling op nieuw voor te dragen. Met het oog echter op den loop, dien deze zaak heeft genomen, acht de Regering het wenschelijk haar te regelen te gelijk met andere ontwerpen, en de voordragt in te dienen op een tijdstip, dat eene spoedige behandeling der afdoening kan worden gewacht.

3. *Art. 2.* De opheffing der tollén op 's Rijks groote wegen heeft meermalen een onderwerp van overweging uitgemaakt; men heeft daartoe echter niet kunnen besluiten, deels omdat daaruit een niet onaanzienlijk verlies voor de schatkist zou ontstaan, en deels ook vooral, omdat sommige dier wegen met geldleeningen zijn bezwaard, waarvan de renten en aflossingen uit de opbrengsten der tollén moeten worden gekweten. Bovendien zou door de opheffing der rijkstollén het beoogde doel niet worden bereikt, zoolang op de vele provinciale, gemeente- en particuliere wegen, mede met geldleeningen bezwaard, de tolheffing blijft voortduren. Nam de Regering deze schulden voor hare rekening, dan zouden daardoor de op den Staat rustende lasten aanzienlijk worden verhoogd, en daarentegen de houders van aandelen in de bedoelde geldleeningen, die nu en dan slechts zeer geringe rente genieten, in vele opzichten, zonder reden, worden gebaat.

In 1863 beliep de opbrengst:

a. der verpachte tollén	f 229 786,97
b. der geëaarde tollén	118 259,31
Totaal.	f 348 046,28

De kosten van gaardering enz. beliepen f 27 735.

De Minister van Finantien,
G. H. BETZ."

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend dit antwoord te zamen met de aanmerkingen der Afdeelingen aan de Vergadering te moeten mededeelen.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 28sten December 1864.

HENGST.
COST JORDENS.
MICHIËLS VAN KESSENICH.
VAN BEECK VOLLENHOVEN.